

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul legii bugetului local Bolohan pe anul 2022

1. Introducere

Proiectul de lege a bugetului local Bolohan pe anul 2022 este elaborat conform cadrului legal și altor acte normative, care reglementează aspectele bugetar-fiscale.

În anul 2022 politica fiscală va fi direcționată să creeze un cadru eficient de acumulare a veniturilor, respectiv la baza construcției bugetare pentru anul 2022 a stat regula bugetar-fiscală stipulată în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Totodată, în vederea asigurării și extinderii autonomiei locale și asigurării unui cadru fiscal previzibil și cuprinzător, în anul 2022 cotele defalcărilor de la impozitul pe venitul persoanelor fizice rămân nemodificate față de anul 2021, după cum urmează:

- pentru bugetele satelor (comunelor) și ale orașelor (municipiilor), cu excepția orașelor- reședința de raion (municipiilor-reședință de raion) - 100% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective.

De asemenea, pentru anul 2022, în baza prevederilor proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (politica bugetar-fiscală), au fost stabilite următoarele măsuri de politică fiscală:

- revizuirea cuantumului scutirilor personale și a persoanelor întreținute,
- eliminarea plafonării mărimilor maxime ale cotelor la taxele locale, ca urmare a Hotărârii Curții Constituționale din 14 septembrie 2021 de neconstituționalitate a prevederilor articolului VII, punctele 78-87 din Legea nr. 257 din 16 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte normative.

În proiectul bugetului pe anul 2022, un accent deosebit este pus pe corelarea cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, prioritizării programelor de cheltuieli și direcționării resurselor disponibile la programe de importanță vitală, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar.

Ca structură, proiectul de lege a bugetului de stat pe anul 2022 cuprinde: partea textuală, cu prevederi generale și de ordin specific anului bugetar 2022 și anexele la proiect.

Fondul de remunerare a muncii se va majora în 2022 ținând cont de aplicarea prevederilor noi începând cu 1 ianuarie 2022 operate la politica salarială în sectorul bugetar și a măsurilor politicii fiscale aprobate pentru 2022 de către Guvern, respectiv:

- Acordarea plății compensatorii persoanelor a căror salariu lunar, calculate începând cu 01.01.2022 pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă, va fi mai mic decât 3100 lei, modificarea art. 27 alin. (2) din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- Majorarea valorilor de referință care se vor aplica începând cu 1 ianuarie 2022.

Creșterea continuă a salariilor și a fondului de salarizare în valori comparabile va fi datorată înviorării sectorului real al economiei, în special, pe seama dezvoltării componentei private.

1.1 Veniturile bugetului local Bolohan

În anul 2022, la bugetul local Bolohan se preconizează acumularea veniturilor în sumă totală de 3 755,0 mii lei, cu o creștere față de aprobat 2021 – de 564,1 mii lei.

În structura veniturilor bugetului local Bolohan prognozate pentru anul 2022, partea preponderentă – de 2 707,0 mii lei o dețin transferurile primite între bugetul de stat și bugetul local, cu o creștere față de aprobat 2021 de 224,0 mii lei.

Structura detaliată a veniturilor bugetului UAT Bolohan se prezintă în Tabelul nr.2 la Nota informativă.

În continuare se prezintă o analiza succintă pe grupuri de venituri, pe tipuri de impozite și taxe.

Impozite și taxe. Din suma totală a veniturilor bugetului local Bolohan, 23,08 la sută sau 866,5 mii lei revin impozitelor și taxelor locale, dintre care impozitele pe venit (64,75% din această grupă de venituri), impozitele pe proprietate (25,68%), taxe locale (5,71%).

Veniturile colectate se estimează în volum de 181,5 mii lei cu o majorare față de precizat în anul 2021 cu 99,1 mii lei în corespundere cu preconizarea încasării mijloacelor financiare în corespundere cu proiectul "Construcția rețelei de canalizare și a stației de epurare", la subgrupa "Aprovizionare cu apă".

Transferuri.

Suma *transferurilor curente* primite cu destinație generală pentru anul 2022 va constitui 813,1 mii lei.

Transferurile pentru *învățământul preșcolar* au fost calculate în baza transferurilor stabilite pentru anul 2021 pentru nivelul de învățământ respectiv.

Totodată, cheltuielile au fost ajustate față de limitele comunicate inițial, luând în considerare următorii factori:

- costul măsurilor de politici salariale noi;
- mijloace financiare suplimentare alocate pentru buna funcționare a instituțiilor de învățământ, inclusiv pentru deschiderea grupelor noi, servicii energetice și comunale precum și măsura de asigurare a alimentării copiilor din cadrul instituțiilor de educație timpurie;
- costul majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiar prezentat de Ministerul Educației și Cercetării.

Transferuri cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor

Suma transferurilor cu destinație specială pentru *infrastructura drumurilor* în anul 2022 va constitui 373,0 mii lei.

Totodată, menționăm că la definitivarea transferurilor în cauză pentru autoritățile APL de nivelul întâi (inclusiv pentru bugetele municipale Bălți și Chișinău) alocațiile au fost precizate reieșind din politica bugetar-fiscală pentru anul 2022 și ca urmare a propunerii de modificare a art.12 alin. (2) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, prin care se prevede majorarea cuantumului de la 50% la 100% a distribuției taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova. Astfel, acestea au fost calculate și distribuite proporțional numărului populației prezente din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective la data de 1 ianuarie 2021, în cuantum de 100% din volumul încasărilor prognozate pentru anul 2022 din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.

1.2 Cheltuielile bugetului local Bolohan

Cheltuielile bugetului local Bolohan pe anul 2022 se prevăd în sumă de 3 755,0 mii lei, cu o creștere de 564,1 mii lei comparativ cu cheltuielile aprobate pentru anul 2021.

Cheltuielile prevăzute în buget pe anul 2022 sunt determinate de necesitatea asigurării financiare a priorităților instituțiilor, conform documentelor de politici naționale și sectoriale; continuării reformelor în derulare din domenii: sistemul educațional, asigurării implementării sistemului de remunerare a muncii în sectorul bugetar, dezvoltării culturii.

Circa 3 573,5 mii lei sau 95,17 % din cheltuielile prevăzute în buget urmează să fie acoperite din contul resurselor generale ale bugetului local Bolohan, iar 4.83 % - din contul încasărilor de la prestarea serviciilor contra plată, intrate legal în contul instituțiilor bugetare.

În anul 2022, comparativ cu anul 2021, practic toate grupele funcționale beneficiază de majorări de alocații.

Cele mai esențiale majorări de alocații se atestă la grupele: amenajarea teritoriului, iluminare stradala și în domeniul învățământului.

În aspectul *clasificației economice*, cheltuielile bugetului local Bolohan se caracterizează precum urmează:

Cheltuieli de personal. Cheltuielile de personal pentru instituțiile finanțate de la bugetul local Bolohan pentru anul 2022 se prevăd în sumă de **1879,9** mii lei sau 50,06 % din cheltuielile totale.

Totodată, luând în considerare implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, volumul total al cheltuielilor de personal prevăzute în bugetul local constituie circa **2425,0** mii lei.

Bunuri și servicii. Cheltuielile pentru bunuri și servicii pe anul 2022 sunt prevăzute în sumă de 554,0 mii lei, sau 14,75% din cheltuielile totale și atestă o creștere de 217,3 mii lei din contul serviciilor de catering la instituția Grădinița de copii preconizate pentru anul 2022.

Prestații sociale. Categoria respectivă de cheltuieli însumează 146.4 mii lei, sau 3,90% din cheltuielile bugetului. Această categorie include:

- compensații ale cadrelor didactice,
- Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă achitate din mijloacele financiare ale angajatorului,
- - Alte cheltuieli curente, plata aleșilor locali pentru participare la ședințe ale consiliului/comisiei, susținerea financiară la plata pentru iluminarea stradală, alocații din fondul de rezervă a primăriei.

Pentru *mijloace fixe* se prevăd alocații în sumă de 547,0 mii lei, sau 14,57% din total, majoritatea – 373,0 mii lei constituind alocațiile pentru reparații capitale ale construcțiilor speciale – infrastructura drumurilor locale.

Alocațiile prevăzute pentru *stocuri de materiale* constituie 82,6 mii lei, cu o micșorare de 217,3 mii lei și constituie circa 2.20 % din cheltuielile bugetului local Bolohan, reeșind din trecerea la serviciile de catering la instituția Grădinița de copii Bolohan, excluzând astfel, procurarea produselor alimentare.

2. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale

2.1. Serviciile de stat cu destinație generală

Pentru grupa funcțională ”Serviciile de stat cu destinație generală” în proiectul de buget pe anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 950,0 mii lei sau 25,30 % din cheltuielile bugetului local Bolohan.

Comparativ cu alocațiile aprobate pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o majorare de 42,7 mii lei.

Unul din obiectivele de bază care a stat la elaborarea propunerilor de buget pe grupa data este îmbunătățirea gestionării autorităților administrației publice și asigurarea prestării unor servicii publice de calitate, toodată, interese promovate și probleme soluționate ale populației în localitate.

2.2 Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru subgrupa „Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale” în proiectul de buget pentru anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 270,0 mii lei sau 7,19 % din cheltuielile bugetului local, respectiv:

- La subgrupa „Dezvoltare comunală și amenajare” – suma totală de 100,0 mii lei, pentru servicii de curățire a gunoiștei din localitate, asigurarea întreținerii drumurilor locale pe perioada de iarnă, instalarea denivelărilor artificiale pentru reducerea vitezei, procurarea și instalarea oglinzilor și trecerilor pietonale pe trei sectoare din localitate și pentru alte servicii neatribuite altor alineate.
- La subgrupa „Iluminarea străzilor” – suma de 70,0 mii lei ca suport financiar către ÎM Servicii Comunale Bolohan întru asigurarea achitării energiei electrice consumate lunar la rețeaua de iluminare stradală conform Deciziei Consiliului Local nr. 6/3 din 25.10.2021.
- La subgrupa „Aprovizionare cu apă” – suma de 100,0 mii lei pentru cheltuielile ce țin de lucrările asupra obiectului „Construcția rețelei de canalizare și a stației de epurare din sat. Bolohan” ca urmare a încasării veniturilor la articolul „Donații voluntare externe pentru instituțiile bugetare”- contribuția populației la obiectul menționat.

2.3 Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” în proiectul de buget pe anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 529,4 mii lei sau 14,10 % din cheltuielile bugetului local Bolohan.

Comparativ cu alocațiile precizate pentru anul 2021, în anul 2022 se prevede o ușoară creștere de 25,5 mii lei.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat 2021 sunt:

- asigurarea majorărilor salariale prevăzute de legislația în vigoare;
- asigurarea transportului ansamblului folcloric „Codrencile” la invitațiile de participare la diverse manifestații cultural - artistice,
- preconizarea procurării mijloacelor fixe necesare instituțiilor respective, inclusiv prin programul 50+50 etc.

2.4 Învățământ

Pentru „Educație timpurie și învățământ primar” în proiectul de buget pe anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 1597,6 lei sau 42,55 % din cheltuielile bugetului local Bolohan.

Cheltuielile incluse în proiect pentru anul 2022 au fost estimate reieșind din *prioritățile strategice ale sectorului de învățământ*:

- întreținerea și asigurarea accesului la educația timpurie a circa 55 copii în 3 grupe anual,
- asigurarea relevanței studiilor pentru viață și economia națională;
- consolidarea sistemului de învățare pe tot parcursul vieții din perspectiva formării generale și a formării profesionale continue;
- copii pregătiți multilateral pentru viață și integrare în activitatea școlară;
- asigurarea accesului la educație timpurie de calitate și eficientizarea procesului educațional.

Factorii principali care au influențat modificarea alocațiilor comparativ cu aprobat 2021 sunt:

- Asigurarea măsurilor salariale prevăzute de legislația în vigoare pentru personalul din învățământ, conform valorilor de referință ce se vor aplica începând cu 1 ianuarie 2022,
- Acordarea plății compensatorii persoanelor a căror salariu lunar, calculat începând cu 01.01.2022 pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă, va fi mai mic decât 3100 lei, modificarea art. 27 alin. (2) din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- costul majorării de la 2000 lei la 4000 lei a compensațiilor bănești anuale acordate personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetări;

- Cheltuielile de personal la instituția Grădinița de copii, activitatea P3 – 00448 „Asigurarea alimentării copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ” sunt calculate pentru 1,0 unități de personal din 1,5 unități aprobate, ca urmare a funcției vacante de bufetier pe 0,5 unități la situația din 01.01.2021, în corespundere cu limita transferurilor de la bugetul de stat pentru anul 2021.

Ca urmare a achiziționării serviciilor de preparare și distribuire a hranei pentru copii, respectiv și serviciile de transport aferent serviciilor sus-menționate, pentru anul 2022 se prevede continuarea achiziționării serviciilor respective (servicii de catering) excluzând procurarea produselor alimentare.

Taxa de întreținere a copiilor în instituțiile de învățământ preșcolar pentru fiecare zi frecventată constituie 50 la sută din costul normelor de cheltuieli pentru alimentarea copiilor suportate de la buget (respectiv 8,75 lei/zi per copil la un program de activitate de 10,5 ore) conform Ordinului cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor din instituțiile din învățământ nr. 9 din 15.01.2020 (MO nr.36-43/143 din 07.02.2020). Diferența de cost per copil va fi achitată din contul bugetului instituției Grădinița de copii Bolohan.

Denumirea funcției Bucătar, codul funcției H6147 cu numărul de unități de personal – 1,0 și bucătar auxiliar – codul funcției H6178 cu numărul de unități de personal – 0,5 au fost modificate începând cu 01.01.2021 ca urmare a trecerii la serviciile de preparare și distribuire a hranei pentru

copii de către prestatorul de servicii autorizat în acest domeniu, astfel, pentru anul 2022 se menține funcția de Bufetier (Muncitori calificați), codul funcției H6177 cu numărul de unități de personal de 1,5 unități.

2.5 Transport rutier

Pentru „Dezvoltarea drumurilor” în proiectul de buget pe anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 373,0 mii lei sau 9,93 % din cheltuielile bugetului local Bolohan.

Sugprogramul realizează activitățile ce țin de reparația drumurilor locale conform necesităților autorității publice locale.

La definitivarea transferurilor în cauză pentru autoritățile APL de nivelul întâi (inclusiv pentru bugetele municipale Bălți și Chișinău) alocațiile au fost precizate reieșind din politica bugetar-fiscală pentru anul 2022, prin care se prevede majorarea cuantumului de la 50% la 100% a distribuției taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova. Astfel, acestea au fost calculate și distribuite proporțional numărului populației prezente din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective la data de 1 ianuarie 2021, în cuantum de 100% din volumul încasărilor prognozate pentru anul 2022 din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.

2.6 Alte servicii de stat cu destinație generală

Pentru subprogramul „Gestionarea fondului de rezervă și intervenție” în proiectul de buget pe anul 2022 se prevăd alocații în sumă de 35,0 mii lei sau 0,93 % din cheltuielile bugetului local Bolohan.

Sugprogramul realizează satisfacerea tuturor solicitărilor de alocații din Fondul de rezervă, eligibile conform Regulamentului de utilizare a fondului de rezervă.

3. Explicații privind tabelele explicative relevante la decizia bugetară anuală

Principalii indicatori ai proiectului bugetului local Bolohan, respectiv structura bugetului local conform clasificăției economice sînt reflectați în Tabelul nr.1 (venituri, inclusiv transferurile de la bugetul de stat, cheltuielile, sold bugetar, surse de finanțare).

Evoluția detaliată a cheltuielilor bugetului local Bolohan pe componente (incluzând transferurile între componente) pe anii 2022-2024, se prezintă în tabelul nr. 2 la prezenta Notă informativă. Estimarea costurilor programelor de cheltuieli pe grupe funcționale s-a bazat pe prioritățile de politici intersectoriale, precum și pe prioritățile și obiectivele, care fac subiectul strategiilor sectoriale de cheltuieli.

Structura detaliată pe grupuri de venituri și tipuri de impozite a bugetului local Bolohan pentru anul 2022 și a estimărilor pe anii 2023-2024 se prezintă în Tabelul nr.3 la Nota informativă privind aprobarea bugetului local Bolohan pentru anul 2022.

Structura detaliată a cheltuielilor conform clasificăției funcționale a bugetului local Bolohan pentru anul 2022 și a estimărilor pe anii 2023-2024 se prezintă în Tabelul nr.4 la Nota informativă privind aprobarea bugetului local Bolohan pentru anul 2022.

În scopul reflectării cât mai complexe a resurselor financiare publice, concomitent cu proiectul de buget pe anul 2022 se prezintă și estimările efectivului de personal pe autorități/ instituții bugetare finanțate din bugetul local Bolohan pe anul 2022- 2024, conform Tabelului nr. 5 la prezenta Notă informativă.

La baza estimărilor pe anii 2023-2024 stau prognozele indicatorilor macroeconomici, prioritățile de politici publice, strategiile sectoriale, precum și interesele și necesitățile instituțiilor bugetare din cadrul primăriei sat. Bolohan.

Primarul sat. Bolohan

Contabil-șef

Plătică Tatiana

Ana Boldișor